

**Ү.Жумабаев атындагы Кара-Дөбө орто
мектебинин өнүктүрүү программасы
2021-2026-жылдарга**

МАЗМУНУ

I. Мектепти өнүктүрүү программасынын паспорту

II . Маалымат барагы

III . Мектептин ишмердүүлүгүн көйгөйлүү багыттуу талдоо

IV . Өнүктүрүү программасынын концептуалдык негизи

V. _ Инновациялык долбоорлор.

VI . Мектепти өнүктүрүү программасын ишке ашыруу үчүн зарыл болгон шарттарды түзүү боюнча иш-аракеттер.

VII. Мектептин көйгөйгө багытталган талдоосу

VIII. Программаны башкарууну уюштуруу жана анын аткарылышын контролдоо.

I. Программанын паспорту.

Мектепти өнүктүрүү программасы – бул учурдагы жетишкендиктерди жана көйгөйлөрдү, билим берүүнүн, тарбиялоонун, окуучуларды өнүктүрүүнүн негизги тенденцияларын, максаттарын, милдеттерин жана багыттарын жана кадрлар менен иштөөнү уюштуруунун өзгөчөлүктөрүн жана окуу процессин методикалык камсыздоонун өзгөчөлүктөрүн мүнөздөгөн ченемдик-башкаруучу документ. жана билим берүү системасынын инновациялык кайра түзүүлөрү, натыйжалуулук критерийлери, пландаштырылган акыркы натыйжалар.

Программанын аты	Ү.Жумабаев орто мектебинин өнүгүү стратегиясы
Программаны иштеп чыгуу үчүн негиздер	«Билим берүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын мыйзамы, жалпы орто билим берүү мектебинин уставы, «Мугалимдин статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын мыйзамы, «Мамлекеттик тил жөнүндө» Кыргыз Республикасынын мыйзамы, 2020-жылга чейин Кыргыз Республикасынын билим берүүнү өнүктүрүү концепциясы. 2012-2014-жылдарга карата Кыргыз Республикасында билим берүүнү өнүктүрүү стратегиясы.
Мектептин миссиясы	Инсандын мүмкүнчүлүгүн жана изденүү, кызыгуусун эске алуу менен, сапаттуу билим алууга, келечекте, азыркы коомдо өзүнүн ордун табууга, өнүгүүсүнө оптималдуу шарт түзүү.Биз бүтүрүүчүлөрүбүздү татыктуу жарандар катары көргүбүз келет.Кыргызстандын эркин ойчул дүйнө тилдеринде сүйлөгөн өмүр боюу билим алууга шыктанган окумуштуу инсандар болушу.
Программанын максаттары жана милдеттери	<u>Программанын стратегиялык максаты – билим берүүнүн сапаты, жергиликтүү коомчулуктун, мамлекеттин, жергиликтүү калктын муктаждыктары жөнүндө заманбап идеяларга ылайык билим берүү долбоорлорунун системасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун колдонуудагы моделин түзүү жана ишке ашыруу . Жеке өнүгүү кызыкчылыктары шарттуу эмес айылдык мектепте.</u> <u>Программанын стратегиялык максаттары болуп төмөнкүлөр саналат :</u> 1 . Уюштуруучулук жана укуктук жактан жакшыртуу

	<p>жана ишинин экономикалык механизмдери мектептерде атаандаштыкка жөндөмдүүлүктү жогорулатуу билим берүү кызматтарынын рыногу.</p> <p>2 . Мазмунун, технологияларын жакшыртуу жана уюштуруу-педагогикалык шарттар билим берүү процесси.</p> <p>Кийинки деңгээлге өтүү мамлекеттик билим берүү стандарттары</p> <p>3 . Бирдиктүү маалымат менен камсыз кылуу мейкиндик жана максаттуу, маалыматтарды системалуу киргизүү коммуникация технологиялары.</p> <p>4 . Бардык ден соолукту сактоону камсыз кылуу процессинин субъекттери .</p> <p>5. Өнүгүп жаткан билим берүү чөйрөсүн түзүү.</p>
<p>Программанын аткаруу максаттары</p>	<p>1. Өнүгүү аркылуу билимдин сапатын жогорулатуу окуучулардын таанып билүү активдүүлүгү.</p> <p>2. Өтүү жана жаңы федералдык ишке ашыруу мамлекеттик билим берүү стандарттары.</p> <p>3. Ишке ашыруу аркылуу сабактын структурасын өзгөртүү маалыматтык технологиялар жана активдүү формалар таанып билүү ишмердүүлүгүн уюштуруу студенттер.</p> <p>4. Катышуучулардын санын көбөйтүү, олимпиадалардын жеңүүчүлөрү жана байге ээлери, конкурстар, илимий-практикалык конференциялар мектеп, муниципалдык, областтык этаптары.</p> <p>5. Коргоону камсыз кылуучу шарттарды түзүү жашоо, ден соолукту сактоо жана чыңдоо окуучулардын, алардын ден соолугун калыптандыруу жашоо образы.</p> <p>Аткаруучу окуучулардын санынын өсүшү изилдөө иши.</p> <p>7. Илимий-методикалык санын көбөйтүү мугалимдердин эмгектери, басмалар, катышуу ар кандай илимий-методикалык конференциялар, мелдештер.</p> <p>8. Ийгиликтин кырдаалын стимулдаштыруу.</p>

Программаны ишке ашыруунун шарттары	2021-жылдын январы - 2026 -жылдын декабры
Программаны иштеп чыгуунун этаптары	<p>2021- индикативдик этап. Мектепти өнүктүрүүнүн болгон резервдерин жана багыттарын аныктоо жана анын сапаттык абалын моделдөө.</p> <p>2022-2024 ж. - негизги этап. Билим берүү мекемесин жаңы сапаттык абалга өткөрүү үчүн мектепти өнүктүрүүнүн инновациялык багыттарын моделдөө жана ишке ашыруу. Окуу процессиндеги сапаттык өзгөрүүлөрдүн жана мектеп окуучуларынын билим сапатынын критерийлерин жана көрсөткүчтөрүн аныктоо. Окуу материалдарынын банкын түзүү. Өнүгүү программасын практикалык ишке ашыруудагы тоскоолдуктарды аныктоо жана аларды жоюу.</p> <p>2024- акыркы этап. Жетишилген натыйжаларга талдоо жүргүзүү жана мектепти мындан ары өнүктүрүүнүн перспективаларын аныктоо. Окуу практикасынын жыйынтыктарын бекитүү жана аларды окуу жайдын жергиликтүү ченемдик укуктук актыларында бекитүү.</p>
Программаны каржылоонун көлөмдөрү жана булактары	<p>Программаны ишке ашыруу ар кандай каржылоо булактарынын эсебинен камсыз кылынат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бюджет; - кошумча тартылган каражаттар (демөөрчүлөрдүн каражаттары, ыктыярдуу кайрымдуулуктар, камкорчуулар кеңеши)
Программаны башкаруу	Өнүгүү программасы Мектептин Кеңеши тарабынан башкарылат
Программаны иштеп чыгуучулар	<p>Абсаматова Н.А- мектептин директору</p> <p>Самарбек к Айзат-окуу бөлүмүнүн башчысы</p> <p>Аманбаева А.А - Мектептин тарбиялык иштер боюнча директордун орун басары</p> <p>Чолпонбаева Н - мектептин профсоюздук комитет</p>
Программаны ишке ашыруучулар	<p>У.Жумабаев атындагы орто мектеби</p> <p>Кара-Дөбө айылы Чуй району</p>
Программаны ишке ашыруунун күтүлгөн натыйжалары	<ul style="list-style-type: none"> -билим берүүнүн сапаттык көрсөткүчтөрүнүн оң динамикасы; -изилдөө иштерине тартылган студенттердин санын көбөйтүү;

	<p>- жаңы ден соолукту үнөмдөөчү технологияларды киргизүү аркылуу окуучулардын жана мугалимдердин сезондук ооруларын азайтуу, окуучулардын жана мугалимдердин ашыкча жүктөөсүн болтурбоо;</p> <p>- билим берүүнүн жана тарбиялоонун сапатына мониторинг жүргүзүү системасын түзүү;</p> <p>- заманбап маалыматтык-билим берүү чөйрөсүн түзүү;</p> <p>- “Менин биринчи долбоорум”, “Бирге окуйбуз”, “Көп тилдүү билим берүү” инновациялык долбоорлорун ишке ашыруу;</p>
--	---

II. Маалымат барагы

У.Жумабаев атындагы орто мектеп. Кара-Добо айылы Чуй району

(мындан ары "мектеп" деп аталат).

Дареги: Чуй областы, Чуй району, Кара-Дөбө айылы, Совет көч.№ 3

Телефон: 0505-88-22-04

Электрондук дарек: karadobobermet@gmail.com

Уюштуруучу : Чүй Токмок билим берүү бөлүмү

2.1 Мектеп жөнүндө жалпы маалымат .

Билим берүү мекемеси 1963-жылы ачылган.

197 баласы окуйт.

Мектеп эки сменде иштейт, 1-11-класстарда иш жумасы 5күн.

Сабактардын узактыгы: жазында 45 мүнөт.

кышында 45 мүнөт.

2.2. Мектептин материалдык-техникалык базасы.

Окуу процесси 11 кабинетте жүргүзүлөт. Балдар аянтчасы, мектеп сайты, класстар жана интернетке туташтырылган китепкана бар.

Мектепте заманбап жабдуулар менен камсыздалган мектеп буфети бар. Ысык, муздак суу жана сактоочу жай бар.

2.3. Окутуу процессин уюштуруу.

Ү.Жумабаев атындагы Кара-Дөбө орто мектебинин планы . Кара-Дөбө айылы Чүй району 2022-2023-окуу жылына карата мамлекеттик стандартка ылайык иштелип чыккан .

1-11-класстарда беш күндүк жумуш жумасынын режиминде окутууну уюштурууну эске алуу менен түзүлөт .

1-класста окуу жылынын узактыгы 33 окуу жумасын түзөт

2-11-класстар – 34 окуу жумасы.

2.4 Окуу процессин кадрлар менен камсыз кылуу.

Мектепт 20 мугалим иштейт.**Кадрлардын кесиптик жана квалификациялык деңгээли**

Мугалимдердин жалпы саны	Билим %	
	Жогорку	Бакалавр
20	16	3

Иш стажы боюнча кадрлар

Педагогикалык тажрыйба	Саны педагогикалык жумушчулар	жалпысынан %
5 жылга чейин	4	20
5-10 жыл	4	20
11-15 жаш	3	15
15 жылдан ашык	9	45

Ардактуу наамдарга ээ болгон мугалимдердин саны жана мамлекеттик:

-Билим берүүнүн отличниги – 6;

- “Жылдын мыкты мугалими” сынагынын жеңүүчүлөрү – 0;

Педагогикалык кадрлар Бишкек шаарындагы квалификацияны жогорулатуу курстарында тынымсыз даярдалып, мектепте методикалык иштердин системасы түзүлүп, анын ишинин активдүү формалары да мугалимдердин чыгармачылык жактан өнүгүшүнө, алардын кесиптик жактан өсүшүнө шарт түзүүдө.

2.5. Окуучулардын мүнөздөмөлөрү жана алардын билиминин натыйжалары.

Окуучулардын составы

№	Билим берүү бөлүмүнүн аталышы	Саны класстар	Саны окуучулар
1.	Баштапкы билим	5	97
2.	Негизги жалпы билим берүү	5	79
3.	Жалпы орто билим	2	21

2.6. Социалдык микрочөйрө.

Айылда Маданият үйү, китепкана, алар менен биргеликте мектеп билим берүүнүн сапатын жогорулатуу, окуунун деңгээлин жана сапатын жогорулатуу, мектеп окуучуларынын ден соолугун чыңдоо, окуу жайларын кеңейтүү. мектептин чыгармачылык билим берүү чөйрөсү.

2.7 Ата-энелердин социалдык өзгөчөлүктөрү.

Мектепте окуучулардын үй-бүлөлөрү менен өз ара аракеттенүүнү уюштурууга көп көңүл бурулат, ошондуктан ата-энелердин контингентин изилдөө жүргүзүлгөн. Үй-бүлө мүчөлөрүнүн социалдык жана билим деңгээлине талдоо жүргүзүү төмөнкүдөй жыйынтыктарды берди.

<i>Үй-бүлөлөрдүн социалдык курамы (%)</i>	
кызматкерлер-	12
жумушчулар-	28
тейлөө аймагы -	6
айыл чарба өнөр жайы -	38
башка -	16
<i>Ата-энелердин билим деңгээли (%)</i>	
жогору -	
атайын орто-	
орточо-	

Ата-энелердин социалдык өзгөчөлүктөрү

№	Социалдык-психологиялык катмар	%
1.	Чоң бизнес өкүлдөрү	0
2.	Мамлекеттик кызматкерлер	3
3.	Чакан жана орто бизнестин өкүлдөрү	8
4.	Мамлекеттик сектордун кызматкерлери	12
5.	Качкындар, мигранттар	0
6.	аскер кызматкерлери	0
7.	студенттер	0
8.	Көп балалуу үй-бүлөлөр	6
9.	камкорчулар	0

- 95,5% - толук үй-бүлөлөр;

- 4,5 % - толук эмес үй-бүлөлөр.

- 13% - көп балалуу үй-бүлөлөр;

- 26 % 2 баланы тарбиялап жатышат;
- 12% бир баланы тарбиялап жатышат.

III . Мектептин ишмердүүлүгүн көйгөйлүү-багыттуу талдоо.

Программаны ишке ашыруунун алкагында туруктуу талдоо жүргүзүлөт:

- билим берүү процессинин бардык катышуучуларынын социалдык жана билим берүү керектөөлөрү;
- мектептин негизги ишмердүүлүгүн практикалык ишке ашыруу процессинде пайда болгон көйгөйлөр;
- көйгөйлөрдү чечүү жолдорун табуу.

Мектептин ишмердигин жана анын ишинин натыйжаларын проблемалык-багытталган талдоо төмөнкүдөй көйгөйлөрдү аныктады, аларды чечүү мектепти өнүктүрүүнүн жаңы деңгээлине чыгуунун маанилүү резерви болуп саналат:

1) Билим берүүнүн сапатын жогорулатуу боюнча мугалимдер, окуучулар жана ата-энелер менен системалуу түрдө иш жүргүзүлүп жатат, бирок ЖРТга катышуу, эгерде мугалимдер окутуу гана эмес, бүткүл бүтүндөй окууга үйрөткөн мектептин имиджин түзсө, оң натыйжаларды берет. тез өнүгүп жаткан дүйнөдө ийгиликтүү болуу үчүн жашоо, жаңы стандарттарга өтүү жүзөгө ашырылат;

2) Окуучуларды профилдик алдын ала даярдоо жүргүзүлөт, бирок 200гө чейинки окуучусу бар айылдык мектепте профилдик билим берүүнү уюштуруунун жеке билим берүү маршруттарын колдонуу үчүн ыкмаларды андан ары издөө жана системалаштыруу талап кылынат;

3) Маалыматтык-коммуникациялык технологиялар киргизилип жатат, бирок аларды ишке ашырууда ырааттуулук жок, бул окуу-тарбия процессинин жана педагогикалык жамааттын ишинин натыйжалуулугун жогорулатууну камсыз кылбайт, бүткүл билим берүү тармагын камтуу боюнча ар кандай сунуштар үчүн жетишсиз база; маалыматтык-коммуникациялык технологиялар менен студенттердин контингенти;

4) Мектепте билим берүү чөйрөсү түзүлгөн, бирок ал билим берүүнүн бардык субъекттеринин ден соолугун сактоонун шарты катары чыгармачыл чөйрөнүн мүнөздөмөлөрүнө бардык жагынан ылайык келбейт;

5) Окуучулар билим берүү ишинин бардык чөйрөлөрү менен камтылган, бирок алардын баары эле активдүү мектеп турмушун өткөрө бербейт.

Проблемаларды ушундай жол менен структуралаштыруу мектепти өнүктүрүү концепциясын түзүүгө, каалаган натыйжанын максатын, милдеттерин жана образын аныктоого мүмкүндүк берет.

IV . Өнүктүрүү программасынын концептуалдык негизи

Мектептин билим берүү чөйрөсү ден соолукту сактоочу жана чыгармачыл болууга тийиш, ар бир окуучуга маалыматтык-коммуникациялык технологияларды колдонуу менен сапаттуу билимге болгон муктаждыкты канааттандырган, чакан айылдык мектепте аймактык программаларды эске алуу менен жекече билим берүү маршрутун курууга тандоого мүмкүндүк берет. .

Студенттер менен иштөө төмөнкү принциптерге баш ийүүгө тийиш:

- **гумандаштыруу принциби** «Билим берүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамында, Баланын укуктарынын Декларациясында, Баланын укуктары жөнүндө Конвенцияда жана башка ченемдик укуктук актыларда бекитилген мугалимдердин жана окуучулардын укуктарын реалдуу сактоону камсыз кылат. документтер; жалпы адамзаттык баалуулуктарды жана ата-мекендик салттарды ырастоо;

- **кызматташуу принциби** – мектепте зордук-зомбулуксуз педагогиканын негизинде мамилелерди куруу;

- **өнүктүрүүчү билим берүүнүн принциби** чыгармачылык ишмердүүлүктүн ыкмаларын колдонууну, рационалдуу акыл эмгегинин негизи катары жалпы билим берүү жөндөмдөрүн жана көндүмдөрүн калыптандыруу үчүн акыркы педагогикалык технологияларды колдонууну карайт;

- **билим берүүнү жекелештирүү принциби** билим берүү багытын аяктоо үчүн ар бир окуучунун кызыкчылыктарын, керектөөлөрүн жана жөндөмдүүлүктөрүн эске алууну камтыйт;

- **дифференциялоо принциби** студенттердин жеке сапаттарына жараша изилденүүчү илимдердин ар кандай чөйрөлөрүндө жана ар кандай деңгээлдеринде иштөөгө болгон ыктарын жана жөндөмдүүлүктөрүн аныктоону жана өнүктүрүүнү камтыйт;

- **бүтүндүк принциби** мектеп ишин өнүктүрүүнүн, окутуунун жана тарбиялоонун биримдигинин негизинде курууну билдирет; мектептин, коомдун жана билим берүүнүн бардык субъекттеринин мүмкүнчүлүктөрүнүн комплексин, заманбап билим берүүнүн мазмунуна жана милдеттерине педагогикалык жана маалыматтык-коммуникациялык технологиялардын шайкештигин эске алган чыгармачыл билим берүү чөйрөсүн түзүү.

V. _ Инновациялык долбоорлор

Долбоордун аты	Иш чөйрөлөрү
Окуу керемет	Бул USAID долбоору балдардын окуу көндүмдөрүн өнүктүрүүгө көмөктөшөт.
Ата-энелер фонду	Сапаттуу продукция, ысык тамак менен камсыз кылат. окуучулар үчүн.

VI . Мектепти өнүктүрүү программасын ишке ашыруу үчүн зарыл болгон шарттарды түзүү боюнча иш-аракеттер.

1. Инновацияны стимулдаштыруу жаатында . Мектепти өнүктүрүү программасын ишке ашырууда педагогикалык кадрларды стимулдаштыруу системасы жыйынтыктарды баалоо үчүн төмөнкү көрсөткүчтөрдү карайт:

- тарбия иштери;

инновациялык ишмердүүлүк;

- Профессионалдык өнүгүү;

- башкарууга катышуу.

Кызыктыруу системасы эмгекке акы төлөөнүн төмөнкү түрлөрүн карайт: престиждүү ЖК курстарына жолдомо, бир жолку стимулдар, ардак наамдарга жана сыйлыктарга көтөрүлүү, буйрук боюнча ыраазычылык.

2. Кадрдык шарттарды түзүү жаатында . Инновациялык маселелер боюнча окутуучу жана башкаруучу кадрлардын квалификациясын

жогорулатуу жана кайра даярдоо . Кызматтык милдеттерге өзгөртүүлөрдү киргизүү, жаңы кызматтарды киргизүү ж.б.

3. Илимий-методикалык шарттарды түзүү жаатында . Жаңы технологияларды, методдорду, окутуунун жана башкаруунун куралдарын иштеп чыгуу жана апробациялоо.

4. Ченемдик укуктук шарттарды түзүү чөйрөсүндө . Жаңы жергиликтүү актыларды иштеп чыгуу, колдонуудагы мектеп ички документтерине өзгөртүүлөрдү киргизүү.

VII. Мектептин көйгөйгө багытталган талдоосу

Белгилүү болгондой, ар кандай өзгөрүүнүн мааниси – бул учурдагыдан кыйла айырмаланган жаңы натыйжаны алуу. Бул үчүн ички жана тышкы чөйрөнү анализдөө учурунда алынган жыйынтыктарды пландаштырылган өзгөрүүлөрдөн кийин биз каалаган жыйынтыктар менен салыштыруу зарыл. Мындай салыштыруунун жүрүшүндө көйгөйлөр деп аталган реалдуу менен күтүлгөндүн ортосундагы ажырымдар оңдолот. Дал ушул көйгөйдү анализдөө мектепке мүмкүн болгон жана каалаган кырдаалдын ортосундагы карама-каршылыктарды аныктоого, мектептин өнүгүүсүнүн приоритеттүү багыттарын аныктоого мүмкүндүк берет. Мектептин иштерин анализдөө көрсөткөндөй жалпы орто билим берүү мектебинин окуу процессине терс таасирин тийгизүүчү бир катар факторлор бар.

өнүктүрүү багыты	Күтүлгөн жыйынтыктар
Билим берүү кызматтары рыногунда атаандаштыкка жөндөмдүүлүктү жогорулатуу	11-класста ЖРТнын жыйынтыгын жакшыртуу. Когнитивдик, маалыматтык-коммуникациялык жана рефлексиялык ишмердүүлүктө жалпы билим берүү көндүмдөрүн калыптандыруу үчүн технологиялар түзүлгөн мектеп окуучулары. Конкурстардын, олимпиадалардын, конференциялардын катышуучуларынын, жеңүүчүлөрүнүн жана байге ээлеринин санын көбөйтүү

Жаңы мамлекеттик стандарттарга өтүү.	Жаңы мамлекеттик билим берүү стандарттарын киргизүү. Мамлекеттик стандартка ылайык окуучулардын мета-предметтик көндүмдөрүн ийгиликтүү калыптандыруу. Башка мектептердин тажрыйбасын үйрөнүү, өзүңүздүн окууңузду жайылтуу.
Мектеп окуучуларынын ден соолугун сактоо жана чыңдоо	Технологиялык карталарды түзүү. Окуу процессинин катышуучуларынын ооруу деңгээлинин төмөндөшү. Окуучулардын физикалык өнүгүүсүнө, психикалык жана физикалык ден соолугуна мониторинг жүргүзүү үчүн статистикалык маалыматтар оң тенденцияны белгилейт. Окуу процессине катышуучулардын сабаттуулугун жогорулатуу.
Маалыматтык-коммуникациялык технологияларды системалуу пайдалануу. Мугалимдердин компетенттүүлүгүн жогорулатуу	Мектепте бирдиктүү маалымат мейкиндигин түзүү. Электрондук алып жүрүүчүлөр боюнча окуу-методикалык жана дидактикалык колдонмолордун банкын түзүү. Алдынкы педагогикалык тажрыйбанын маалымат базасын түзүү
Адамдын жарандык сапаттарын калыптандыруу	Жаңы мамлекеттик билим берүү стандартынын бүтүрүүчүлөрдүн моделинин критерийлерине ылайык бүтүрүүчүлөрдү даярдоо. Кошумча билим берүүнүн масштабын кеңейтүү
Мектептин инфраструктурасын өзгөртүү	Окуу процессинин бардык субъекттеринин маалыматтык маданиятын калыптандыруу. Класстык жана класстан тышкары иштер үчүн негизги мүмкүнчүлүктөрдү кеңейтүү

Мектептин бүтүрүүчүсү төмөнкүдөй өзгөчөлүктөргө ээ болот.

Баалуу багыттары:

- активдүү жашоо позициясы;
- Мекенге, анын маданий жана тарыхый өткөнүнө баалуу мамиле кылуу;
- адамдын кадыр-баркын сыйлоо;
- башкаларга толеранттуу мамиле кылуу;

- сергек жашоо образы;
- моралдык принциптер.

Коомдук көндүмдөр:

- жакшы өнүккөн коммуникация көндүмдөрү;
  - ишкердик дух жана демилге;
  - өзүнүн жүрүм-турумуна оңдоолорду киргизүү жөндөмдүүлүгү;
  - мобилдүүлүк жана ийкемдүүлүк;
  - өз алдынча чечим кабыл алуу жөндөмдүүлүгү;
  - өз кызыкчылыктарын жана жакындарынын кызыкчылыктарын коргоо жөндөмдүүлүгү;
  - келечектеги профессионалда өзүн-өзү ишке ашыруу аракети
- иш-чаралар.

Интеллектуалдык көндүмдөр:

- кенен көз караш;
- курчап турган дүйнөгө бирдиктүү көз караш;
- критикалык ой жүгүртүү;
- ар түрдүү кызыкчылыктар;
- өз алдынча билим алуу жөндөмдүүлүгү;
- чыгармачылык;
- Маалымат менен иштөө жөндөмдүүлүгү.

VIII. Программаны башкарууну уюштуруу жана анын аткарылышын контролдоо.

Программаны башкаруу жана аны ишке ашыруунун жүрүшүнө контролдук кылуу демократиялык принциптин жана мамлекеттик жана мамлекеттик мектепти башкарууну уюштурууга системалуу мамиле кылуунун негизинде ишке ашырылат. Азыркы мезгилде мектепти башкаруунун структурасы командалык жана демократиялык өз алдынча башкаруунун биримдигинин

принциптеринин айкалышында негизделген көп баскычтуу система болуп саналат.

Директор мектепти өнүктүрүү программасын ишке ашыруу үчүн мыйзамдуу жоопкерчилик тартат жана милдеттүү чечимдерди кабыл алуу укугун сактап калат. Алардын ыйгарым укуктарынын айрым чөйрөлөрү боюнча аралык контролду жана жоопкерчиликти директордун орун басарлары ишке ашырат. Программаны ишке ашырууну башкаруунун кийинки деңгээли предметтик принцип боюнча аныкталган мугалимдердин усулдук бирикмелери тарабынан көрсөтүлөт; белгилүү бир иш үчүн түзүлгөн мугалимдердин убактылуу чыгармачылык топтору; мектеп окуучуларынын өкмөтү.

Түзүлгөн шайлануучу өкүлчүлүктүү органдар кеңеш берүүчү жана рекомандатордук добуш берүү укугуна ээ: Камкорчулар кеңеши, Педагогикалык кеңеш, Мектеп окуучуларынын кеңеши, билим берүү системасынын кызматкерлеринин баштапкы кесиптик бирлик уюму.

Программанын аткарылышын көзөмөлдөө тутумун Чүй райондук билим берүү бөлүмү, мекеменин кеңеши камсыздайт. Контролдун жыштыгы:

Чүй башкармасынын деңгээлинде райондук ББ- зарылдыгына жараша, бирок жылына 1 жолудан ашык эмес;

- мектеп деңгээлинде - жарым жылда бир жолудан кем эмес (анын ичинде жылына бир жолу Мектептин конференциясында).

Программаны ишке ашыруунун аралык жыйынтыктары мектеп жамаатынын, ата-энелердин, окуучулардын иш процессинде, педагогикалык кеңештерде, конференцияларда, мектептин камкорчулук кеңешинин, ата-энелер комитетинин жыйналыштарында, чогулуштарында, маалымдалат.